

Салій І. О.

студентка 2-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАКОНОДАВЧІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТУРИ В НІМЕЧЧИНІ

У нашій час існує гостра проблема надання кваліфікованої юридичної допомоги. Вона є однією з найактуальніших. Дослідження зарубіжного досвіду організації адвокатури дає змогу виявити певні особливості цього інституту, напрями, тенденції його розвитку, які ще невластиві українській адвокатурі. Історія адвокатури в Німеччині достатньо давня.

На даний момент основним нормативним актом, який закріплює правовий статус адвокатури в Німеччині, є Федеральне положення про адвокатуру 1959 р. 2, що діє з незначними змінами і сьогодні. За цим актом адвокат є незалежною особою у сфері правосуддя. Будучи людиною вільної професії, адвокат є компетентним консультантом і представником інтересів громадян. Його право виступати з юридичних питань в загальних судах, арбітражних або адміністративних органах обмежується лише федеральним законом. У Німеччині діяльність і побудова адвокатури регламентує спеціальне законодавство. Це Федеральний закон про адвокатуру, ухвалений 1 серпня 1959 р., і Федеральне положення про оплату послуг адвокатів, прийняте 26 липня 1957. Згідно з Державним договором про економічне, валютному і соціальному союзу, підписаному між ФРН і НДР і який набрав чинності з 1 липня 1990 р., на території колишньої НДР стали застосовуватися закони ФРН. (Розвиток інституту адвокатури у Німеччині [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://megoinfo/material/11-розвиток-інституту-адвокатури-у-німеччині> — Назва з екрану).

Відповідно в даний час ці два нормативні акти діють на всій території об'єднаної Німеччини.

В силу 1, 2 Федерального положення про адвокатів адвокат — незалежний орган правосуддя, який здійснює діяльність на засадах вільної професії, і ця діяльність не є промислом, так само як діяльність лікарів, аудиторів, патентних повірених та ін.

На адвокатуру в Німеччині покладено такі функції:

- Дача порад та консультацій (інформації) з юридичних питань;
- Представництво інтересів клієнтів, які виступають у ролі сторін в цивільному процесі (в суді і в позасудових органах);
- Захист обвинувачених та представництво інтересів потерпілих по кримінальних справах (в рамках кримінального процесу в суді і (або) органах слідства).

Крім того, адвокат має право укласти договір з клієнтом на управління майном. Також адвокат може виконувати функції юрисконсульта, але за спеціальним договором, тому за законом він не може працювати юрисконсультантом.

Відповідно до 3 Федерального положення про адвокатів у Німеччині тільки адвокат є компетентним незалежним консультантом і представником з усіх правових питань. Однак Федеральне положення про адвокатів допускає професійна співпраця, що припускає об'єднання адвокатів не тільки з

адвокатами, але і з членами палати патентних повірених, уповноваженими в податкових справах, аудиторами, присяжними бухгалтерами-ревізорами в товариство для спільної діяльності, у тому числі з адвокатами та представниками зазначених професій з держав — членів Європейського союзу.

В силу 4 Федерального положення про адвокатів отримати доступ до здійснення адвокатської діяльності може тільки той, хто має право обіймати посаду судді відповідно до Закону Німеччини від 8 вересня 1961 «Про суддів» (Мудрак І. Д. Історія держави і права зарубіжних країн. — Київ «ІнЮрс», 2008).

Претендент у судді повинен отримати юридичну освіту в німецькому університеті і після здачі першого державного іспиту пройти дворічну практику, протягом якої юристи незалежно від того, за якою спеціальністю вони пізніше будуть працювати, знайомляться з усіма основними юридичними професіями. Так, кожен практикант повинен кілька місяців пропрацювати в прокуратурі, суді і обов'язково в адвокатурі. Практика закінчується другою державною іспитом, тільки після здачі якого можна стати суддею або адвокатом на свій вибір.

До адвокатської діяльності допускається тільки той, хто відповідає вимогам, пропонованим Законом Німеччини про судоустрій, тобто для адвокатів і суддів встановлені однакові вимоги. Допуск до адвокатської діяльності здобувача, що має вищу юридичну освіту і відповідного вимогам, що пред'являються законодавством Німеччини, здійснюється міністерством (управлінням) юстиції того регіону (землі), в якому він проживає з урахуванням думки територіальної колегії адвокатів. Міністерство юстиції робить запит в територіальну колегію адвокатів, і вона протягом двох місяців зобов'язана повідомити свою думку. Якщо відповіді не послідувало, вважається, що заперечень немає. Закон про адвокатуру дає докладний і вичерпний перелік тих підстав, які можуть перешкодити допуску претендента до адвокатської професії. Для отримання статусу адвоката в Німеччині необхідно наявність вищої юридичної освіти. У Німеччині відсутній конкурс на вступ до вузів за юридичною спеціальністю. Це пояснюється тим, що освітні установи Німеччини можуть забезпечити 60 % випускників шкіл вищу освіту за тією спеціальністю, яку вони вибрали, в тому числі і за юридичною. У Німеччині понад 40 юридичних вузів. Одним з провідних вузів, що здійснюють кваліфіковану і якісну підготовку юристів, є Рейнський університет (Організація адвокатури держав — членів Європейського Союзу (Німеччина, Франція. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://advocatus.blox.ua/2009/06/Organizatsiya-advokaturi-derzhav-chleniv.html>. — Назва з екрану).

Таким чином, Німеччина, як і більшість держав Західної Європи та США, у зв'язку з розвитком суспільних відносин не пішла шляхом створення додаткового інституту консультантів, а обмежилася тим, що встановила спеціалізацію адвокатів, зберігши за ними монополію на надання юридичної допомоги з усіх правових питань і на представництво в суді.

Як член Європейського Союзу, ця держава спрямовує діяльність адвокатури на досягнення цілей, якими є забезпечення законності та правопорядку, реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів юридичних та фізичних осіб, удосконалення правових відносин між особою, суспільством та державою.